

Bestuursverslag 2024 Vereniging Markdal duurzaam en vitaal

De Vereniging Markdal duurzaam en vitaal is in maart 2013 opgericht. De vereniging beoogt een duurzaam en vitaal Markdal, onder meer door het realiseren van een meer natuurlijk watersysteem in samenhang met grotere biodiversiteit en recreatieve natuur- en landschapsbeleving. Tevens wil zij een bijdrage leveren aan de versterking van het cultuurhistorisch karakter van het dal en het stimuleren van economische vitaliteit door duurzame land- en tuinbouw in het stroomgebied van de Mark. Dit verslag geeft een samenvatting van hoe de vereniging met haar activiteiten in 2024 aan deze ambitie heeft bijgedragen.

Inhoudsopgave

1. Bestuur en Brainstormteam	2
2. Herinrichting Markdal	2
a. Uitvoering Markdal-Zuid.....	2
b. Verkoop gronden Markdal-Zuid.....	4
c. Herinrichting Markdal-Noord.....	4
d. Excursie naar de uitvoeringswerkzaamheden.....	5
e. Themabijeenkomst wandel- en fiets paden in het Markdal.....	5
f. Grensontkennende aanpak.....	6
3. BIG JUMP 2024: waterkwaliteit van de Mark moet veel beter	7
4. Zoektocht naar nieuwe locatie “Wortels in Breda”	8
5. Communicatie: facebook, nieuwsbrieven en youtube	9
7. Foto-expositie over het Markdal.	11
8. Geschiedenis vereniging Markdal	11
9. Flora & Fauna inventarisatie.	11
Ondertekening.....	11

1. Bestuur en Brainstormteam

Ter afronding van het jaar is november 2024 de algemene ledenvergadering (ALV) ([link naar website met verslag](#)) gehouden waarin het beleidsplan 2025-2027 van de vereniging en de bijbehorende begroting is goedgekeurd.

Het beleidsplan 2025-2027 ([link naar website](#)) is een voortzetting van het bestaande beleid waarin in de komende jaren meer aandacht gegeven gaat worden aan de continuïteit van de vereniging en haar aantrekkingskracht voor leden en vrijwilligers.

Eerder in het jaar op 22 april heeft het bestuur tijdens de ALV verantwoording afgelegd en heeft zij decharge van de vergadering ontvangen voor het gevoerde beleid in 2023.

In 2021 is het transitieteam opgericht bestaande uit het bestuur en betrokken en meedenkende leden. Deze groep blijft bestaan als klankbord en voor regelmatig overleg en discussie, maar nu we als vereniging weer een duidelijkere koers hebben, leek het gewenst dit ook in de naam van deze groep te reflecteren en is de naam van transitieteam in "brainstormteam" veranderd.

In 2024 was het bestuur als volgt samengesteld:

Hans de Vries, voorzitter
Ruurd Dijkman, vicevoorzitter
Hein Hilhorst, secretaris
Jan Roovers, penningmeester
Nellie Raedts, lid
Joost de Jong, lid

2. Herinrichting Markdal

a. Uitvoering Markdal-Zuid

De afgelopen jaren heeft de Vereniging Markdal met een groot aantal experts veel inbreng geleverd bij het uitwerken en aanpassen van het Voorlopig Ontwerp naar een Definitief Ontwerp voor het herinrichtingsgebied Markdal-Zuid. Na de besluitvorming is begin 2024 de aannemer Vissers Ploegmakers BV begonnen met het inrichten van een werkterrein met een tijdelijke inrit aan de Strijbeekseweg. Die is bedoeld voor de aan- en afvoer van materiaal en grond die in het Markdal wordt afgegraven. In een half jaar tijd is er veel werk verzet.

Op woensdagmiddag 18 september 2024 heeft met prachtig nazomerweer de officiële oplevering plaatsgevonden van het project Herinrichting Markdal Zuid.

Dat gebeurde met de onthulling van een informatiebord door Karin van den Berg, lid van het Dagelijks Bestuur van het Waterschap, Nancy Wester van de Provincie, Denise Verhaak van de gemeente Alphen-Chaam, Peter Bakker van de gemeente Breda en Hans de Vries, voorzitter van

de Vereniging Markdal.

“Na ruim tien jaar hard werken en mede door onze inspanningen is er nu eindelijk een mooi resultaat”, aldus Hans de Vries. Hij is blij dat de Vereniging Markdal betrokken is bij het ambtelijk “We willen de otter weer terugkrijgen in dit gebied”, zei Karin van den Berg, bestuurslid van het Waterschap. Ze is trots op het resultaat. Ze had een speciaal dankwoord voor Sjef Langeveld die vanuit de Vereniging Markdal initiatiefnemer is geweest voor de aanpak van de Mark.

b. Verkoop gronden Markdal-Zuid

Groen Ontwikkelfonds Brabant (GOB) biedt - namens de Provincie Brabant - 13 hectare ingerichte natuurgronden te koop aan, verdeeld over 2 clusters. De percelen liggen aan en nabij de Mark, ter hoogte van Galder en zijn als onderdeel van het herinrichtingsproject van Markdal-Zuid ter beschikking gekomen. De verkoop van deze natuurgronden vindt plaats via een openbare inschrijfprocedure.

De Vereniging Markdal heeft aan het GOB gevraagd om uitleg te geven aan mogelijk geïnteresseerden. Mevrouw Anya van de Ven gaf tijdens de informatieavond, die plaatsvond op 1 oktober jl. in de Leeuwerik in Galder, een uitgebreide presentatie over de procedure en de eisen waaraan inschrijvingen, inschrijvers, beheersplannen en eventuele subsidieaanvragen moeten voldoen.

Behalve vragen gaven de 15 aanwezigen ook enkele suggesties mee aan mevr. v.d. Ven. Bijvoorbeeld over het gebrek aan toegankelijkheid van de betreffende percelen. Daarover zal het GOB zich nader beraden.

c. Herinrichting Markdal-Noord

Naast de werkzaamheden voor de herinrichting van Markdal-Zuid heeft 2024 ook in het teken gestaan van de voorbereiding voor de herinrichting van het Markdal in het noordelijk gebied

tussen de stuw Galder en de Bieberg. De vereniging is hier nauw bij betrokken en heeft zich ook gebogen over de mogelijke fiets- en wandelpaden als deel van de recreatieve doelstellingen in het Voorlopig Ontwerp en ook als een belangrijk deel van de 'restopgaven' voor de herinrichting van Markdal-Zuid.

De partners in de herinrichting, waar de Vereniging Markdal er een van is, hebben een check gedaan op de noodzakelijke en mogelijke aanpassingen van het VO naar een VO+. Ook is onderzocht of er nevendoelen en koppelkansen zijn bij herinrichting van de Mark en het Markdal. De expertgroep Recreatie en Verkeer van de Vereniging Markdal heeft een gedegen advies uitgebracht over gewenste fiets- en wandelroutes. De expertgroep Water en Natuur heeft zich gebogen over eventuele alternatieve tracé's van de toekomstige Mark, inclusief te graven nieuwe meanders, zowel in het zuidelijk als noordelijke deel van het Markdal. De vereniging met veel van haar leden waren vertegenwoordigd op de overlegsessies met leden en het waterschap.

d. Excursie naar de uitvoeringswerkzaamheden

Op 20 juni 2024 heeft de Vereniging Markdal samen met het Waterschap Brabantse Delta een excursie geregeld naar de uitvoeringswerkzaamheden in Markdal Zuid. Met dank aan Léon van Rijthoven en Jan Willem Baaijens die een toelichting gaven op de werkzaamheden. Er was veel belangstelling. Het was interessant om te zien wat er allemaal gebeurt. De excursie is door de deelnemers erg gewaardeerd.

e. Themabijeenkomst wandel- en fiets paden in het Markdal

Na een korte Algemene Ledenvergadering op 22 april 2024 vond na de pauze een discussie plaats over het thema "Waar kunnen we straks nog wandelen en fietsen in het Markdal"

De vele tientallen aanwezigen in de Pekhoeve in Ulvenhout gaven tijdens de thema-avond over recreatie in het Markdal het bestuur een duidelijke boodschap mee: wandelen en fietsen in het Markdal moeten gescheiden worden. Voorzitter Hans de Vries van de vereniging vroeg in zijn inleiding aan de zaal dat hij graag van de aanwezige leden en andere bezoekers wilde horen hoe het bestuur de gesprekken over recreatie in het nieuwe Markdal in moet gaan. Hij blikte daarvoor kort terug op het verleden en de ontwikkelingen ten aanzien van de voorlopig ontwerpen die zijn opgesteld voor de herinrichting.

In de voorlopig ontwerpen, die nog onder regie van de vereniging zijn opgesteld, was waar mogelijk, sprake van balans tussen natuurwaarden enerzijds en natuurbeleving/recreatie anderzijds. In de huidige voorstellen dreigt het belang van recreatie in het Markdal minder zwaar te wegen, aldus Hans de Vries.

Bestuurslid Nellie Raedts gaf daarna nog een korte toelichting op de uitgangspunten die de vereniging heeft gehanteerd bij het opstellen van de voorlopige ontwerpplannen. Zij verklaarde dat de vereniging natuurbeleving zeker in het meer stedelijke Markdal-noord (Vanaf Breda tot aan de A58) belangrijk vindt. In het zuidelijk deel vanaf de A58 tot aan de grens kan het recreatief minder druk zijn.

Na de toelichting van Nellie Raedts was het woord aan Harry Benschop, lid van de vereniging en van Wandelnet. Hij hield de zaal een aantal stellingen en specifieke oplossingen voor.

Allereerst hield hij de zaal voor of er een volledige noord-zuid fietsverbinding moet zijn. Duidelijke steun van de zaal voor deze verbinding met de kanttekening dat hardfietsers moeten worden geweerd. Benschop zei dat de breedte van 2,20 meter ervoor zal zorgen dat dit zo moeilijk mogelijk wordt gemaakt.

f. Grensontkennende aanpak

Bij zowel waterschap als vereniging bestaat de ambitie om ook het Vlaamse deel van het stroomgebied in de gebiedsaanpak te betrekken. Dit is verwoord in een verdere verkenning van deze aanpak van het waterschap en bouwt, voor wat de vereniging betreft, voort op het

regelmatig overleg met Natuurpunt Markvallei over een grensontkennende aanpak voor het stroomgebied. Dit laatste vooral met het oog op de uitdagingen voor het stroomgebied als gevolg van de noodzakelijke klimaatadaptie. Een eerste sessie met het Brainstormteam van de vereniging zal begin 2025 hier over worden gehouden en zal verdere opvolging krijgen.

3. BIG JUMP 2024: waterkwaliteit van de Mark moet veel beter

Na de Big Jump in België in 2023 is op zondag 14 juli 2024 bij de Mark ter hoogte van de Klokkenberg de lokale versie gehouden van dit Europese evenement om aandacht te vragen voor de waterkwaliteit. De organisatie lag bij de Vereniging Markdal en het Belgische Natuurpunt. De echte symbolische sprong in de Mark kon niet doorgaan, omdat de laatste controle van de waterkwaliteit uitwees dat er te veel E-coli bacteriën in het water zaten. Het evenement ging toch door omdat juist die controle weer eens aantoonde hoe nodig het is om voortdurend aandacht te vragen voor de waterkwaliteit.

Ondanks dat de sprong in het water er niet in zat is er toch gesprongen, want kort na drie uur werd er op de brug over de Mark van links naar rechts gesprongen. Voorafgaand daaraan waren er een aantal toespraken waaronder die van Hans de Vries, voorzitter van de Vereniging Markdal. Hij moest helaas de vele tientallen aanwezigen melden dat er maar liefst 70 keer meer E-coli bacteriën in het water zaten dan toegestaan. Het was dus niet verantwoord om het water in te gaan. Hevige regenval in België zorgde ervoor dat rioolwater via overstorten in de Mark terecht komt. "Dit maakt eens te meer duidelijk dat hier een eind aan moet komen", aldus Hans de Vries.

Hij gaf ook aan dat water geen grenzen kent en dat daarom samenwerking met Natuurpunt Markvallei in Vlaanderen van groot belang is. Hij vroeg en kreeg applaus voor ‘onze Belgische vrienden’. Hij bedankte de Klokkenberg bewoners voor de gastvrijheid, complimenteerde het waterschap Brabantse Delta voor de nieuwe meanders die zijn aangelegd, maar er is in de ogen van de vereniging meer nodig. “De lozingen op de Mark moeten stoppen. Het probleem van de plastic bolletjes in het water moet worden opgelost. De Europese opdracht voor schoon water in 2027 gaan we niet halen. We doen een dringend beroep op het waterschap, de gemeenten, provincie en de landelijke overheid om hier heel hard aan te trekken”.

Bart Royens van Natuurpunt Markvallei hield de aanwezigen voor dat water een erfgoed is dat als zodanig beschermd moet worden. “In 2015 was de waterkwaliteit van 27 procent van de rivieren slecht. De rest was matig of middelmatig. Nu in 2024 negen jaar later is het percentage slechte kwaliteit water gedaald van 27 naar 24 procent. De Mark behoort niet tot de categorie slecht. De kwaliteit is middelmatig, maar is de afgelopen negen jaar ook niet verbeterd. Ik hoop dat we volgend jaar weer kunnen springen”, aldus Bart Royens.

Hij voegde daaraan toe dat er werk aan de winkel is als de Europese doelstellingen moeten worden gehaald. Niet alleen voor de landbouw maar zeker ook ten aanzien van de aanpak van de overstorten. Kleine waterlopen moeten worden verbeterd, omdat die dienst kunnen doen als natuurlijke waterzuivering. Schepen Arnold Wittenberg van de gemeente Hoogstraten nam de handschoen op. Hij zei ook dat er veel werk aan de winkel is. Hoogstraten kijkt qua beslissingsprocessen wel eens jaloers naar Nederland. “Zeker als ik zie hoe hier nu de meanders worden aangepakt. In België duurt dat allemaal ontzettend lang. Toch hoopt Hoogstraten in 2027 de doelstelling te halen om regenwater en huishoudelijk water te scheiden”.

Het slotwoord was aan Karin van de Berg, in het bestuur van waterschap Brabantse Delta verantwoordelijk voor het Markdal project. Zij complimenteerde de Vereniging Markdal omdat die voortdurend aandacht vraagt voor de waterkwaliteit. Zij haalde aan dat het waterschap een inspanningsverplichting heeft uitgesproken voor het halen van de waterdoelen in 2027. Daar is dan medewerking voor nodig van grondeigenaren en als het bijvoorbeeld voor de realisering van het 2^e deel van de herinrichting van het Markdal noodzakelijk is om onteigening toe te passen zal het waterschap dat doen. In BN DeStem liet zij optekenen dat dit middel slechts in het uiterste geval wordt ingezet. Het waterschap komt er liever zelf uit met de grondeigenaren.

4. Zoektocht naar nieuwe locatie “Wortels in Breda”.

Het breed gewaardeerde initiatief van de zelfoogsttuin ‘Wortels in Breda’ heeft sinds januari 2024 haar terrein aan het Sulkerpad moeten afstaan. Tot op heden is nog geen alternatieve locatie voor deze zelfoogsttuin gevonden. In een brief aan het College van B&W heeft de vereniging een indringend beroep gedaan om een alternatieve locatie te vinden. En aan het eind van 2024 gloort er toch weer licht aan de horizon en komt er meer zicht op een alternatieve akker dankzij zeer veel inzet en doorzetting vermogen van Veerle Bruning de initiatiefneemster.

5. Communicatie: facebook, nieuwsbrieven en youtube

a. Facebook: Meer dan 1100 volgers

Sinds 15 januari jl. hebben we meer dan 1000 volgers op Facebook. De duizendste is Willem van der Schoof. Namens het bestuur van de Vereniging Markdal heeft Jan Roovers hem een enveloppe met pentekeningen van het Markdal overhandigd.

Voor de Vereniging Markdal is het belangrijk om ook via de sociale media onze opvattingen naar buiten te brengen. Hoe meer volgers we hebben, des te meer mensen kunnen we bereiken. We streven ernaar om wekelijks een bericht op Facebook te plaatsen.

b. Nieuwsbrieven.

Er zijn in 2024 door de Vereniging Markdal een vijftal nieuwsbrieven uitgebracht:

Oktober 2024: [Nieuwsbrief Vereniging Markdal nr. 51 Oktober November 2024](#)

September 2024: [Nieuwsbrief Vereniging Markdal september 2024. Nr. 50](#)

Juli 2024: [Nieuwsbrief Vereniging Markdal juli 2024. Nr. 49](#)

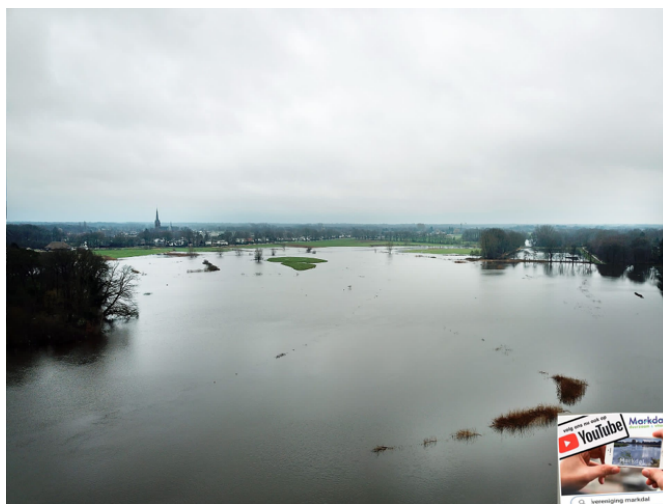
April 2024: [Nieuwsbrief Vereniging Markdal april 2024. Nr. 48](#)

Februari 2024: [Nieuwsbrief Vereniging Markdal februari 2024. Nr. 47](#)

c. Filmpje over het hoge water

Sinds kort laten we ook via YouTube filmpjes zien van het Markdal. Het is mogelijk om je daarop te abonneren. Hierbij een filmpje over het hoge water:

<http://tinyurl.com/5n97cxks>

d. Filmpje over de uitvoeringswerkzaamheden.

Op Youtube is weer een nieuw filmpje van de Vereniging Markdal verschenen over de uitvoeringswerkzaamheden:

<https://www.youtube.com/watch?v=jiQWNYrBnaw>

6. Illegaal gegraven Sloot in Natuurgebied

Op de natuurgebieden langs de Ulvenhoutseweg tussen Breda en Ulvenhout is eind 2023 in strijd met alle voor dit stuk natuur geldende bestemmingsplanbepalingen en -beperkingen illegaal een

sloot gegraven. Dit was voor de vereniging Markdal duurzaam en vitaal en veel natuur-en milieuorganisaties onacceptabel en zij hebben dan ook bij de gemeente een handhavingsverzoek ingediend. Alle betrokken overheden hebben hier werk van gemaakt en de sloot is inmiddels gedempt.

7. Foto-expositie over het Markdal.

In het laatste kwartaal van 2024 zijn de voorbereidingen gestart voor een foto-expositie over de schoonheid van het Markdal.

Als Vereniging Markdal zijn we enthousiast over het bijzondere karakter van het Markdal. In elk seizoen is de schoonheid van het Markdal te bewonderen.

Daarom willen we graag dat ook het bredere publiek er op een andere manier van kan genieten.

In de twee weekenden van 22/23 maart en 29/30 maart 2025 houden wij een foto- expositie op een unieke locatie in het Markdal: de expositieruimte van Atelier Jongerius in Ulvenhout (Strijbeekseweg 16a), www.atelierjongerius.nl.

8. Geschiedenis vereniging Markdal

Een aantal actieve leden van de vereniging is bezig met het beschrijven van de geschiedenis van de vereniging. Dat is een enorm karwei. De vereniging heeft in de afgelopen jaren ontzeten veel activiteiten ondernomen en geschriften en documenten geproduceerd. Deze zijn verzameld en gerubriceerd. We gaan er vanuit dat het beoogde boekwerk het komend jaar gereed komt.

9. Flora & Fauna inventarisatie.

Monitoring van flora & fauna in het Markdal. De Vereniging Markdal vindt het gewenst dat we inzicht krijgen in de ontwikkelingen van de biodiversiteit in het Markdal. Tot op heden worden gegevens daarover fragmentarisch verzameld. De vereniging heeft daarom contact gezocht met het Waterschap Brabantse Delta, de provincie en de KNNV. Hier zal in 2025 een vervolg aan gegeven worden.

Ondertekening

Aldus ondertekend;

H. de Vries, voorzitter

Datum: 21-3-2025

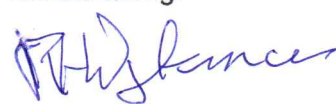
Handtekening:

R.H. Dijkman, vicevoorzitter

Datum: 21-03-2025

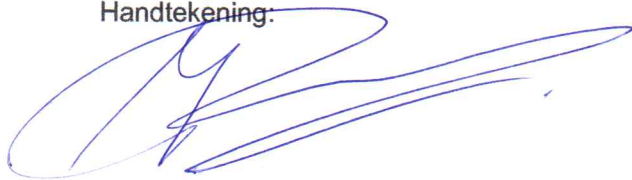
Handtekening:

J.P.M. Roovers, penningmeester

Datum: 21-3-2025

Handtekening:

H.M.J. Hilhorst, Secretaris

Datum: 21/03/2025

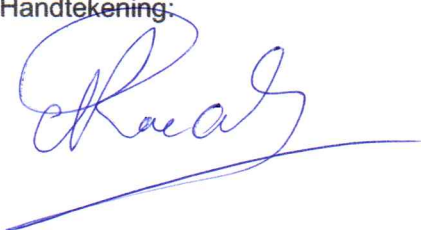
Handtekening:

P.H.T. Raedts, bestuurder

Datum: 22 mrt 2025

Handtekening:

J. de Jong, bestuurder

Datum: 21-03-2025

Handtekening:

